27ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7515 9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1911 ԿԻՐԱԿԻ 22 Janvier 1911 27me année N. 7515

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ՁԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ
Կ. Պոլիս Գալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԻՆ ՕՐԱԹԵՐԹԸ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

Էջմիածնայ Միաբանութեան

(ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԻՄ ԿԵԱՆՔԷՍ)

Ե.

Էջմիածնայ միաբանութեան մասին կովկասահայ մամուլին մէջ յայտնի հրապարակագիրներու կողմէ, որպիսիք են, Լէօ և Թումանեան, բարձրացած ազգուկները մենք կը վերագրենք պատահական չգաղբերգրուութեան և թ՛ղ թող որուի մեղ ըսելու թէ անոնք որոշ, ծրագրուած նպատակներու արդիւնք են։ Եթէ երբեք Էջմիածնայ միաբանութիւնը էնթրիկան և շահամոլ ու իր ստեղծած մթնոլորտը թունաւորուած և ապականուած, այդ նոր երեւոյթ մը չէ որ կը պարզուի Մայր Աթոռին մէջ, նոր պատահար մը, գիպուած մը չէ որ տեղի ունեցած է Էջմիածնայ մէջ. անոր ծնունդը այնքան հին է որքան Մայր Աթոռի գոյութեան ըսկզբնաւորութիւնը։ Էջմիածնայ Աթոռը միշտ շահասէրներու, փառամոլներու շահատակութիւններուն թատերաբեմը հանդիսացած է, հոն միշտ վէճեր, գիւներ, ազգուկներ անպակաս եղած են. գեռ նախնական դարերու մէջ, Ս. Լուսաւորչի փառատիսնի գահը պզծուած, ապականուած էր շնորհիւ Սուրմակներու ոտնձգութիւններուն։ Հայոց եկեղեցական պատմութիւնը շատ տխուր փառեր արձանագրած է Էջմիածնայ միաբանութեան մասին. բացէ՛ք, տեսէք, Ղազար Փարպեցին, Խորենացին. երկուքն ալ անցեալ բեզուն մաքը ինչպիսի գառն գոյներով կը նկարագրեն ժամանակակից կրօնականներու կեանքը. մանաւանդ անոնցմէ առաջինը ուղղակի հայածուելով տգէտ միաբաններէն, իր առ Վահան ուղղած թուղթին մէջ մանրամասնօրէն կը վերլուծէ իր հակառակորդ միաբաններու բարոյական և մտաւորական վիճակը. «Եւ ահա լինէի պրծեալ չարութիւն ժանեացն, որք յայսմհետէ դարան մտեալ են ծածուկ...» Եւ, ուր ցոյց կուտայ թէ ինքը գերբոց բացած է Էջմիածնայ մէջ, իսկ իր հակառակորդները նախանձէ շարժուելով կը ոկսին անոր անունը, պատիւը արատաւորել, վահանի առվեր դինքը կ'ամբաստանեն, փարպեցին կը սոխպուի գիմել ժամանակակից քահանայապետին հետեւեալ սրատաւուչ տողերով «Խոցոտեցայ ի թշնամւոյն անհամար նետիւք, կարեւեր եմ և մերձ ի մահ»։ Փարպեցիի թշնամիները դինքը անձնապէս հալածելով չեն գոհանար այլ կը յարձակեն անոր ինչքը, կ'այրեն անոր յուշարէն դիքերը։ Փարպեցին երկարօրէն կը խօսի անոնց ուսուցմատեաց բնաւորութեան, լուսաւորութեան, յաւալգիտութեան երգուեալ թշնամիներ ըլլալու մասին։ Նոյն երեւոյթը միւնոյն հոգեբանական յատկութեամբ դերիշխած է նաեւ յետագարերուն մէջ, նոյն երեւոյթն է տիրապետողը ներկայումս և նոյն երեւոյթը պիտի յարատեւէ քանի դոյութիւն ունենան Մայր Աթոռի նման վանքեր, ուր փառքի, բարձրացման ասպարէզներ լեցուն են։

Յարգելի հրապարակագիրը Լէօ, անշուշտ նոր չէր որ մտիկէն չիտեւլու պատահարները կ'ունենար. ան կը խօսի միմիայն իր վերջին տպաւորութիւններու մասին. ան պատահմամբ անցորդ մըն ալ չէր, ինչպէս պիտի ըլար տաճկահայ մը։ Իր նախնական կրթութիւնը Ճեմարանէն ստացած էր, անշուշտ լաւատեղեակ պիտի ըլլար վանական կեանքին. ան իր ձայնը պէտք է կանուխէն բարձրացուցած ըլլար երբ դեռ թարմ էին էնթրիկներու տպաւորութիւնները իր վրայ։ Ո՞ւր էր այն ատեն երբ Էջմիածնի մէջ հաւաքուող կեդրոնական Գատաւորական Ժողովը Էջմիածնայ վանքը հիմնայատակ կործանելու, Խրիմեան Հայրիկը գահաղուրկ ընելու և ասոնց նման խիստ ծայրայեղ որոշումներ՝ կուտար. ինչո՞ւ լռեց վեհափառի կենդանութեան ատեն։ Կը կրկնենք, Էջմիածնի միաբանութիւնը նոյնն է, ինչ որ էր Խրիմեանի օրով, Էջմիածնայ մէջ ակրապետողը նոյն դիրքն է, ինչ որ ասկէց տասը տարի առաջ նոյն տարրերն էին դերակատարները նաեւ Իզմիրլեանի օրով, նոյնն է և այսօր։ Արդեօք դերերը փոխուեցա՞ն։ Երբեք պէտք չէ մոռցուիս հետացնենք որ Էջմիածնայ միաբանութիւնը մեր գրականութեան բանասիրական բաժնին մէջ ահագին երկասիրութիւններ տուած է և այն մտաւոր բարձր ոյժերը, որոնք կը գտնուին Էջմիածնայ մէջ, նոյն իսկ վեհարիկանները գերազանցած են։

Իսկ տաճկահայ թերթերու, մասնաւորաբար Ժամանակի խոշոր խոշոր ու անիմաստ վերտառութիւնները ուրիշ բանի չեն ծառայեր, եթէ ոչ հասարակութեան տգէտ խաւին զգացումները շահագործելու, լրագրութեան արժէքը նսեմացնելու, հրապարակագրութեան պատիւը ոտնահարելու և հուսկ ուրեմն ցոյց տալու իրենց մտաւոր կատարեալ մանկութիւնը։ Ռուսահայը մանաւոր հեզնանք մը ունի հանդէպ տաճկահայ, լրագրութեան, տաճկահայ հրապարակագիր—առաջնորդողներու մասին. արհամարհանք մը, որ ամէն գիտակից անձնաւորութեան սիրտը է խոր կը խոցէ. այդ պատճառաւ մեզդ-ըել մեր կովկասահայ եղբայրները բացարձակապէս մեզդրելի կը գըտնեմ, դի մենք իսկ ենք այդ համոզումը տուողը իրենց, մեր հրապարակային պառառախօսութիւնները, մեր պարծենկոտութիւնը, մեր շռնդալից յայտարարութիւնները, մեր բանգէտ քաղաքագիտական հայեացքները, որոնք կը պրպտեն մինչեւ հեռաւոր Աւստրալիոյ ներքին խնդիրները։ Եւ ինչո՞ւ չի ծիծաղին մեր վրայ, երբ մի ոմն Պալաքեան հայրսուրը, կարծես Ամերիկան գտած, հրապարակային հանդիսաւոր վայրերու մէջ բարձրաձայն կը յայտարարէ թէ վեհափառ Իզմիրլեանին անկողին չեն տուած, թէ Ճեմարանի աշակերտները վեհարան խուժած են, և ասոնց նման անմիտ պոռչտուքներ։ Վեհափառը շատ փառաւոր ընդունելութիւն գտաւ Էջմիածնայ միաբանութեան կողմէ և վեհարանն ալ չքեղորէն զարդարուած էր երբ զինքը ընդունեցին։ Իսահակ վարդապետի հետ յաճախ առիթը ունեցած եմ վեհարանի կահաւորման ատեն ներկայ գտնուելու։ Միաբանութիւնը առանց բացառութեան անհամբեր կը սպասէր վեհափառի գալստեան, զի վանքը գրեթէ անիշխանական վիճակի մը մատնուած էր։ Ամէն ոք սրտովին կ'ըղձար վեհափառ Իզմիրլեանի ժամանելուն. իսկ թէ ինչո՞ւ յետոյ միաբանութեան մէկ մասը իրեն հակառակեցաւ, այդ ալ անշուշտ իր պատճառներն ունէր։ Նոյնպէս խնդրոյ առարկայ եղող Ճեմարանի աշակերտներէն մէկն ալ այս տեղ է բարեբախտաբար և հետաքրքիրները կարող են գիմել իրեն և իմանալ իրողութիւնը, ինչ որ սովորական բան մը չէ։ Էջմիածնայ գահակալը վերին անօրէնն Գէորգեան ճեմարանին գպրոցական կարեւոր հարցերու առթիւ ուղղակի կը դիմուի իրեն։ Երկու աշակերտներ յանուն Գ. լսարանի ամբողջ աշակերտութեան, կը գիմեն վեհափառին որ Երուանդ վ. Տէր Մինասեանը, որ այժմ աշխարհական եղած է և կրօնք կը դասաւորէ Աղեքսանդրապոլի առեւտրական դպրոցին մէջ, իրենց ասուածաբանութեան դաս չիտայ. այս պատգամաւորութիւնը կ'ընդունուի վեհափառի հաճութեամբ և ոչ անակնկալի բերելով իբր թէ զինքը. իսկ ուրիշ երկու ուսանողներ ալ նոյն Գ. լսարանէն նոյնպէս կը գիմեն վեհափառին, իմացնելու որ եկող պատգամաւորները իրաւունք չունէին ամբողջ Գ. լսարանի անունով խօսելու. այս պատգամաւորները կը մերժուին։ Այս գիմումները անհրաժեշտ դարձած էին, որովհետեւ Ճեմարանը անցած էր այնպիսի մէկու մը ձեռքը, որ հայերէն խօսիլ չէր գիտեր և որու դաս տալու ժամանակ, դասարանի պատուհանն առջեւէն անցնողը յաճախ կը լսեր թուղթ խաղցող աշակերտներուն «ութնոցը ինծի» ձայները։

Էջմիածնայ միաբանութեան մասին իբրեւ լուրջ քննադատական, մենք այստեղ կ'արձանագրենք տխուր իրականութիւն մը, որ խիստ նշանակելի է իր աւերիչ և կործանիչ հանգամանքով. այդ իրականութիւնը մատնութիւնն է, որով վարակուած են անոնք։ Այսօր դիւանագիրն է որ կ'ամբաստանուի իբրեւ դաշնակցական, վաղը Ճեմարանի տեսուչն է որ կը հեռացուի և կը բանտարկուի իբրեւ յեղափոխական. օր մը վանքի դիւանն է որ խուզարկութեան կ'ենթարկուի. միւս օր Ճեմարանն է որ կը կոխուի. հո՛ն է ահա արիւնոտ վէրքը, հո՛ն է վշտի կսկիծը։ Մենք կը մեղմացնենք անոնց անցուցած բարոյական յոռի կեանքը, որոնք Պոլսէն ոչ մանօրեակն իսկ կը դեբաղանցեն, կը մեղմացնենք, նկատելով որ Ա.) ընդհ. Ռուսաստանի բարոյական կեանքը քայքայուած, ինկած է. Բ.) Գրական բեղուն շրջանի մէջ են։ Սակայն դատապարտելով կը դասապարտենք այն վատունութիւնը որ արատ կը բերէ ամբողջ հայկ. մաքուր նկարագրին։

ԳԵՂԱՄՈՒՆԻ

ԿԵՂԾԻՔԻ ԴԻՄԱԿԸ

Ազատականներու օրհանը? վերջերս ամէն մեղքս վրայ տեսեր է Օրէնքի անունով ալ խօսիլ, ընդվզիլ, ազաղակել։ Ու զարմանալի չէ անշուշտ ասիկա, անոր համար որ Ցեղափոխական Ընկերվարականներու այդ բերանը շատ անգամներ կը բացուի յանուն ազգութեան, յանուն ցեղային մարդասիրութեան և յանուն համերաշխութեան...։ Այս վերջին երեւոյթը սակայն — Օրէնքի անունով բարբառիլը անոնց — լրումն է, ինքնադատապարտութիւնն է այդ կեղծիքի ասպետներուն, օրոնք իրենց միակ նպատակն են ընտրած, ի գին ամեն ինչի, ամէն միջոցով, ամէն գռեհիկ լեզուագարութեամբ առաջ մղել պայքար մը, որ ինքնին տիրացուական, շահախնդրական և աւերիչ է։

Որքա՜ն ալ շատ գիմակ կրնան փոխել եղեր։ Մենք գիտէինք որ, ամէն օր յաւիտենական յանկերգները, գոց սրվուած կարգ մը Ծրագներ կրնան կրկնել ասոնք, առանց ամչնալու, կրնան հայհոյել, լեղուագարութիւններու ամենէն խայտառակը կրնան ուլտուրել, կրնան սեւացրել, և ասիայն չեն կրնար այսքան ալ ճարարարուրել, չեն կրնար իրենց դիմակը մէկ օրէն միւսը փոխել։

Ինչ ալ գեղեցիկ են հապա այդ դիմակները։ Հաւատացէք, որ իսկապէս հրամայիչ են խուժանավարներու այդ զենքերը...։

«Ազատականները կը մեսն հա՛շտ իրենց խղճմտանքին հետ, հաւատարիմ օրինականութեան ու ազգային շահերուն, միշտ ամուր իրենց դիրքերուն վրայ»։ Կը գուչէր Երէկ Azatamarts խրոխտագին և հղօր չեչտերով՝ գաղափարական պայքարի? պատնէշին վրայ կեցողի մը երեւոյթով։

Ու ասիկա դրոյը այնպիսի մէկն է, որուն չպիտի ըսէինք թէ համբակ մըն է պարզապէս, — գէթ օրէնդիրութեան մասին — եթէ ինքզինք հակասելու միամտութիւնը չունենար։ Կրնայիք ասել, խարդախել, խեղաթիւրել, գոնէ ինքզինքդ չի հակասէիր, պարսնիկնե՛ր։ Կրնայիք լռել, ինչպէս՝ Զօհրապ եֆենտի օսմանեան փարլամէնդին մէջ, Բանաւորութեան գործակիցներուն համար ըրած պաշտպանողականին առիթով ըրիք, ինչպէս ամէն անգամ, երբ երեւոյթը անբարոյ կը թուի ըլլալ ձեր տաքիֆին կամ ալլուս նեպաթիրելու կերպ կը պակսի։ Չէ՛, ինչպէ՞ս լռէիք, երբ ձեր օձիքը անբողջովին ձեռք ուտած էիք և մեզի ցոյց կուտայիք ձեր ոճիրը։ Ցնաւէրներ, փամաբանները լեզէնն մը երբ յաւակնութեամբ ցոյց կուտայիք մեզի, չի խորհեցա՞ք, թէ այս կարգի պարզ, շատ պարզ տգիտութիւնը պիտի փլցնէր ձեր գաղմել ուզած կարծիքը, օրէնականութեան և օրէնդրութեան մասին։ Չի մեղքցա՞ք գէթ Զօհրապին...

Մը Օրէնքով, ո՛ր Սահմանադրութեամբ կը խօսիք, նախ այս հարցնենք, օրվէտեւ կրնայ ըլլալ որ դուք ամերիկեան կամ անգլիական Սահմանադրութեամբ կը ճառէք. չէ՛։ Եթէ կ'ընդունիք մեր Ազգ. Սահմանադրութիւնը և կը հնազանդիք անոր տրամադրութիւններուն? կը խընդրեմ ըսէիք թէ Գատարարքը ունի վերջի իրաւունք, կրնայ օրէնդիր իշխանութեան վրայ բռնանալ և յետոյ ո՞ր ատեան իրաւասութիւն ունի գործադրուելու Ձէ՛ք ընդունիր, թէ Օրէնդիր Մարմինէն աւելի բարձր իշխանութիւն մը չունի մեր Սահմանադրութիւնը և Գատարարքը չա՞տ չա՞տ կրնայ վերաքննութեան դրկել անոր մէկ որոշումը, երբ տեսնէ որ ազօրէնի է և հակասահմանադրական։ Ու ասիկա մեր Սահմանադրութեան ամենէն ազուստ և աչքառու արտադրութիւններէն մէկն է։ Գատարարքը սակ Գործադիր Մարմին մը պարտադրուած է Երեսփ. Ժողովի ասած բոլոր որոշումները — երբ օրինաւոր են — գործադրելու, այլապէս դատաճանութիւն եղած կ'ըլլայ ըմբռնանալ փորձելով։ Ու, դուք, հոգինիդ սիրէք, իբր ազատականներ պիտի փափքէի՞ք, ձեր ազատականութեան պիտի կերցնէի՞ք, որ Գատարարքը ելլէր խիզախեր այդ վճիռ արտադրութեան հանդէպ։ Չեմ կարծեր։

Հոս պիտի առարկէիք թէ «պատմական ուրբաթին օրը» Ժողովը իր օրինական պայմանները կատարուած էր և արուած որոշումն ալ հաւաւաբար հանրինական, հանրահանմանդրական էր։ Շա՛տ լաւ։ Շեթակ է թէ Ազգ. Սահմանադրութիւնը որոշապէս մատ չէ մանրամասնութիւններու մէջ՝ կարդ մը դեպքերու մասին, բայց բայայայտորէն կ'ըսէ թէ Ազգ. Ժողովը կոկոի երբ եօթանասունմէկ երեսփոխաններ իրենց անունը կ'արձանագրեն ներկայութեան տախտակին մէջ և անկէ վերջ մեծագոյն քուէով որոշուած բոլոր խնդիրները օրինական են։ Ինչո՞ւ համար կուզէք առարկել 36ի դէմ, քանի որ ան կը ներկայացնէ մեծագոյն քուէն։ Եթէ Սահմանադրութիւնը արտադրէր թէ քէուէքիսութեան առեն եօթանասուն երեսփոխաններու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է ձշդել, այն ատեն կրնայ ըլլար որ ես լրախուզացի ճապաւկութիւններ կարենիք գործադրել, բայց քանի որ այդպիսի արտադրութիւն մը չունի ան և գուք նեղը մնացած կ'ասնէք կը քաւնէք Ժողովէն՝ օրագրքի խնդիրները վերջացնելու մասդրութեամբ, ինչպէ՞ս այսօր կը հասարձակիք Օրէնքի անունով խօսելու։ Չէ՛, ձեր ապերասան արշաւանքը հոգ դէթ չի բռներ, որովհետեւ Օրէնքը այդ կատարեալ խոպալու ճիգերնիդ խայտառակօրէն կը քաղաղերէ, կը մերկացնէ։ Չի մատնէէ՞ք, թէ անօր հետ չի խաղցուիր...։

«Ազատականները կը մեսն հա՛շտ իրենց խղճմտանքին հետ, հաւատարիմ օրինականութեան ու ազգային շահերուն, մի՛շտ ամուր իրենց դիրքերուն վրայ»։ Ըսեք, կը խնդրեմ, ինչ տեսակ խղճմտանքի հետ «հա՛շտ» կը մեսն և իրա՛ւ «հաւատարիմ» են օրինականութեան ու ազգային շահերուն։

Ո՛վ ծիծաղելութիւնը բառերուն, ո՛վ «կեղծիքի դիմակը խուժանավարներու։

Բայց քիչ մըն ալ շարունակեցէք դեռ, այն միամիտները որոնք անգիտակցօրէն կը հաւատան ձեզի և գործիք կը դառնան ձեր շարլատանութիւններուն, վաղը, ան ալ վաղ պիտի առնեն ձեր «կեղծիքի դիմակը», պիտի կոխեսան ցեխերու մէջ, բզէ՛ն բզեկ ըրած և հայհոյուած պիտի պառան. «Գարոնն ե՛ր, հերի՛ք խաբէք, հերի՛ք կեղծէք, հերի՛ք տաքք, ամէնս. դեռնի վրայ հրնաք խաղալ դուք ձեր հակասական, շահախնդրական, հուսակցապաշտական խաղը, բայց Օրէնքի գեռանէն վրայ չէ՛ք հրնար, չէ՛ք հրնար...»։

ՌՈՒԲԻԿ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՆԱԽՈՐԴ ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՕՐՄԱՆԵԱՆ Ս.Ի ԴԷՄ ԵՂԱԾ ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԵԱՆՑ

ԳՆՆԻՋ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ

Ցանձնաժողովս այս բոլորն աչքի առաջ ունենալով և նկատելով՝

Որ ինչքան ալ Լահէյի խաղաղութեան Մթլազդային Վեհաժողովը արամադիր չէլլար զբաղիլ դէնքը բաղդացնող պատութիւններուն ներքին խնդիրներով,

Ու ինչքան ալ այդ ժողովին ըլլուելիք դիմում մը դատապարտուած ըլլար անուշադրութեան, այնուամենայնիւ Տաճկահայ ժողովուրդը 1899ի օրհասական վիճակին մէջ երբ անոր դատա-անհատական գոյութիւնը վտանգի ենթակայ ըլլալով՝ նա յուսահատական ճիգեր կ'ընէր ուէ կերպով կեանքի, գոյքի և պատուի ապահովութիւն մը ձեռք բերելու համար, ինչ որ Զէյթուն եֆ.ի պատգամաւորութեան նպատակը կը կազմէր։

Որ այդպիսի դիմում մը գտանդիչ և սիսիարար ազդեցութիւն ունենալով Տաճկահայոց հոգեկան տրամադրութեան վրայ, զայն չեղօրինելու բնոյթ ունեցող հեռագիր մը քաշելիք Օրմանեան Ս.ի կողմանէ՝ Ցանձնաժողովս ձայներու մեծամասնութեամբ յանցանք կը նկատէ, ըլլայ մինչեւ իսկ դիմումին մերժուելէն յետոյ և գիտնալով հանդերձ թէ իր հեռագիրը ուէ կրնա պիտի չունենայ. մանաւանդ որ այդ հեռագիրը քաշուած է առանց Վարչութեան կանոնական հաւանութեան, քանի որ այդ մասին Օրմանեան Ս.ի ցուցմունքները չը հասասուեցան, համաձայն Մ. Ասատեան և Գ. Կիւլպէնկեան էֆ.ներու գրաւոր և բերանացի լուսաբանութեանց։

Եւ ասկայն, միւս կողմանէ նկատելով՝

Որ բոլորովին անհիմն է այն տարատանութիւնը թէ Օրմանեան Ս. «գոհունակութիւն» յայտնած է իր հեռագիրին մէջ հանդէպ Համիտեան բռնակալութեան,

Որ սխալ է նոյնպէս կառավարութեան «չնորհակալութիւն» յայտնած ըլլալը, ինչպէս կերեւի հեռագրին բովանդակութենէն,

Որ կառավարութեան նախորդ բժիշկին մէջ, նմանօրինակ պարագաներու ատեն, անմեղ ու ծայր ասոյնան տառապեալ Հայ ժողովուրդին վրայ դժոխային հարատեւութեանց, ճնշումներու և բռնաջոյնի մեթոդներու կիրառման պատասխանիներ ի գործ կը դրուէին Ազգ. Պատրիարքարանի վրայ՝ հարկադրելու համար զայն որ կառավարութեան ցանկացած եզանակով հեռագրուի, ուզղուած տեղը,

Որ բան այնմ անխուսափելիօրէն պատանալից ու վտանգաւոր դիրքի մը մէջ պիտի դտնուէր Տաճկահայութիւնը՝ չ'հեռագրելը բռնակալ Համիտի կողմէ հակազդեցութիւն ցոյց մը նկատուելով ու մինչեւ իսկ գուցէ նորանոր ժողովրդական ազէտներու առթիւ առլով՝

Որ Ապրիլ Համիտ, տասնիկ կամակատ բնութեան ու խառնուրդին բերմամբ, տրքան ալ հաւատացիներ արուէին թէ վեհաժողովը Հայկական հարցով չ'պէտք զբաղէր՝ նորէն ոտգնապի մէջ էր, աչքի առաջ ունենալով այն պարագան, որ «Հայոց պատգամաւորը» յոլովցած էր ուէ կերպով մտնել Վեհաժողով և իր բողոքագիրը ներկայացնել,

Որ այս պայմաններուն ներքեւ քաշուած այդ հեռագիրը՝ թերեւս Համիտին կասկածները փարատելով և Տաճկահայութիւնը նորանոր ճնշումներու չենթարկելու մտքով չէր կրնար պատճառ եղած ըլլալ պատգամաւորութեան մերժուելուն կամ անոր նպատակին անյաջողութեան.—

Այս բոլոր նկատմամբերուն հիման վրայ Ցանձնաժողովս Օրմանեան Ս.ի սոյն յանցանքը դատապարտութեան առարկայ չ'ընդունելով ճեռելի կը համարէ, ձայներու մեծամասնութեամբ։

***

Ցանձնաժողովս, այս առթիւ, ուշադրութեան առաւ ուրիշ պարագայ մը ևս, այն է՝ վերջին Վեհաժողովին նկատմամբ ըսուածները, որ հեռաւորներն են՝

Ամրոսանեղ Տ. Տ. Գալաքեան և Դուրեան Վ.ները ու Աշչեան քահանան իրենց ամբաստանագրի Ե. հատուածին մէջ կ'ըսեն.

«Մինչդեռ ժողովականք իր (Օրմանեան Ս.ի) կոչին հակառակ Լահէյի վերջին Դեսպանախորհուրդին առթիւ կայսր ազգին գժբաղդ վիճակին մասին բողոքագիր մատուցանել կուզէին ու բողոքագիրն ևս պատրաստուած էր, Օրմանեան Պատրիարք Լահէ հեռագիր կը գրէր առանց մեր գիտութեան, յանուն ազգի խօսելով և վկայելով ժողովրդեան հանդստութեան... Ու ոչ իսկ յեռոյ տեղեկութիւն կուտար մեզ դոնէ ի գիտութիւն։»

Այն ինչ յայտնի է թէ վերջին Վեհաժողովին, որ 1907ին գումարուած է, բնաւ հեռագիր գրնուած չէ։

Իսկ Դրիգորիս Վ. Գալաքեան, որ 1906-08 Վարչութեան կանգամակցեր և որ մին էր երեք ամբաստանող ժողովականներէն, կը պնդէ թէ՝

«Լահէյի Դեսպանախորհրդին խնդրոյն մէջ Ազգ. Կեդրոնական Վարչութիւնը ոչ միայն ցնորհակալութեան հեռագիր տալու կոչնակից չէր, հապա ընդհակառակը՝ մեծ կայսերական Գալաթա բողոքագիր մը մատուցանելու կողմն էինք և նոյն իսկ բողոքագիրն ալ խմբագրեցինք ու երկար բարակ տանել բերելէն վերջը խնդիրը ապակի մնաց։

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԲՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ՄԷՋ

ՍԳԱՆԻՈՑ ԴԻՐԲԸ ԲՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ՀԱՆԴԷՊ

Մարտիսէն 3 յուն. Թուականով Մաքենի Թղթակիցը կը հեռագրէ. «Այսօր, առիթ ունենալով տեսակցիլ Սպանիոյ Դեսպարապետին Գ. Բանալէյսսի հետ, առիթէն օգտուեցայ և հարցուցի իրեն թէ ի՞նչ է Սպանիոյ դիրքը Բորթուկալի հանդէպ, քանի որ այս վերջին օրերուս ամենէն տարօրինակ լուրերը կը չրջին այս մասին։ Նախարարապետը հաճեցաւ հետեւեալ յայտարարութիւնը ընել ինծի. «Բորթուկալ անկախ ազգ մըն է, հետեւաբար իր ուզած կարգն ու տարքը մրցուցած է իր երեսին մէջ։ Մենք ուրիշ մէկ բան միայն կրնանք ընել, յարգել իր անկախութիւնը և խռովութիւն ծագած պարագային ալ յարգել տալ մեր սահմանագլուխը։

*** Հոսմէն 3 յուն. Թուականով քաշուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ իտալական Սբէցիա նաւահանգիստէն նոյն օրը տասնաւեն ինն Ռօմա զրահաւորը ճամբայ ելած է գէպի բորթուկալեան ջուրերը։ կ'ըսուի թէ Բորթուկալի մէջ պատահած խռովութիւններուն պատճառաւ է որ Իտալիա այս զրահաւորը կը դրէէ, պաշտպանելու համար իտալական հպատակներուն շահերը։

*** Մաքենի մանաւանդաբար Բորթուկալ զրկած Թղթակիցը 3 յուն. Թուով Լիզսոնէն կը հեռագրէ. «Այսօր կացութիւնը ուելի հանդարտ է։ Կազի գործարաններուն գործաւորները կը շարունակեն գործադուլ ընել, բայց նոր գործաւորներ բերուած են իրենց տեղ։ Սակայն մասնագործական շատ մը գործարաններ

դադրեցուցած են իրենց աշխատութիւնները, գործատէրներուն վերջին գործադուլ ընելուն պատճառաւ։ Կառաբուած այս պզտիկ գործադուլներուն համար զինուորական մեծ ուժ մը կը գործածուի. քաղաքին բոլոր փողոցներուն մէջ, ձիաւոր զինուորներ կը շրջին և ամէն դրան առջև զինուորներ կը սպասեն։ Կ'երևի թէ կառավարութիւնը այս ուժը մէջտեղ դնելով ցուցնել կ'ուզէ թէ, անկարգութիւն մը պատահելու պարագային, զայն կատարելապէս զսպելու վիճակի մը մէջ կը գտնուի։ Ցեղասպանական քմահիրութիւնները գործադուլ ընողներուն հակառակ ըլլալնուն համար, այս վերջինները դիմադրելու ուժ ունենալու են որ կարենան դիմադրել ժողովուրդին և բանակին։

*** Հաճելու համար թէ Սպանիոյ քաղաքական մեծ անձնաւորութիւններու կարծիքը ինչ է Բարթիւկալի ներկայ կացութեան մասին, Մաքենի Թրթակիցը նշանաւոր դիւանագէտ Վիլլոպատա մարքիզին դիմեր է, որ հեռեւեալ յայտարարութիւնը ըրեր է. «Դալով այն զրոյցին թէ Սպանիա Բարթիւկալի գործերուն պիտի միջամտէ, կրնամ յայտարարել թէ իմ կառավարութիւնս երբեք առանձի դիտաւորութիւն մը չէ ունեցած, հեռուէն ըլլայ թէ մօտէն։ Այսօր, արդէն սպանիական դահլիճը հերքած է ասիկա։ Ինչ որ կատարուիլիկա ճիշդ է, սա է թէ մեր կառավարութիւնը Բարթիւկալի գործերուվը մեծապէս կը շահագրգռուի և կ'ուզէ որ Բարթիւկալի մէջ արիւն այն կարգն ու սարքը միայն զոր ամէնէն աւելի կ'ուզէ Բարթիւկալի ժողովուրդը։ Մենք Բարթիւկալի հանրապետական կառավարութեան դէմ ոչ մէկ առարկութիւն ունինք և երբեք հանրապետական սիրեմին սկզբունքով հակառակ չենք, ինչ որ արդէն կ'ապացուցանեն ֆրանսական հանրապետական կառավարութեան հետ մեր ունեցած բարեկամական և բարւոք յարաբերութիւնները։ Բայց մենք Սպանիոյ մէջ կատարեալ միապետականներ ենք. կ'ուզենք հաւատալ ուրեմն որ Բարթիւկալը Իպերիական ցամաքակղզիին մէջ հանրապետական սիզբունքներ բրօքանան ընելու վտանգ մը չպիտի ըլլայ։ Արդէն Բարթիւկալի առժամեայ կառավարութիւնն ալ ասիկա խոստացած է ինծի»։

ՌՈՒՍԵՐԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Բէթերպուրգէն Տէյլի Թելեկրաֆի կը հեռագրեն թէ ռուս կառավարութիւնը Ղազվինի մէջ պահած իր զինուորները պիտի քաշէ։ բայց կը սպասէ որ ոա երկու խնդիրները լուծուին. 1. Արտօնութիւն տրուի որ Պարսկաստանի մէջ Ռուսիոյ կողմէ չենուած ճամբաներուն վրայ երթևեկելու համար բերուելիք օթօմոպիլները առանց մաքսի մուտքը արտօնուի։ 2. Ռուսերէպարսկական սահմանագլուխին մօտ հանք բանեցնելու համար տացուած մենաշնորհին սահմանները որոշելու խնդիրը։ Թէհրանի մէջ նախարարները արամագիր են Ռուսիոյ պահանջումներուն գոհացում տալու։ Հիմակուհիսի Թաւրիզի և Արտապիլի մէջ գտնուող զինուորները քաշելու ոա է խնդիր չկայ։

ԳԵՐՄԱՆ ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

Գերմանական կայսրութեան հիմնարկութեան քառասունտարեայ տարեդարձին առթիւ, Վիլհելմ կայսրը հանդիսաւորապէս վարչապետ Պեթման Հոլվեկի և Յոն Տայնէա զօրավարին շնորհեց Սեւ-Արծիւ աստիճանը։ Այս տարեդարձը տօնելու համար գերման թերթերը յօդուածներ գրած են, որոնց ամէնէն մէջ ալ, ընտրական խնդրին տեսակէտով, կատարեալ յոռետեսութիւն մը կը նշմարուի։ Իւրաքանչիւր թերթ կ'ըսէ որ եթէ տիրող կացութիւնը լաւագոյն վիճակ մը չունի, պատճառը սա է որ, իր գծած առաջնորդ սկզբունքները նիստ առնուած չեն։ Ընտրական բրօպանդի խառնուած այս տարեդարձի շնորհաւորութիւնները շատ զարմանալի են։ Կերմանիա կաթոլիկ օտիկոը կը յայտարարէ թէ ընկերվարականութեան դէմ միակ պատուարը եկեղեցին է։ Ազատական օտիկան Ֆոսիսէ Զայթունկ կ'ըսէ թէ գերման ժողովուրդը պէտք չէ որ ազատութեան ճամբուն մէջ միւս երկիրներէն հետ մնայ։ Բօսդ պահպանողական թերթը կը տրտնջայ, ըսելով որ Գերմանիոյ մէջ «հակակայսերական» հով մը կը փչէ։ Տոյչէ Թակես Զայթունկ հողագործական թերթը կ'ըսէ թէ օ՛ւր կը գտնուին «ազգային ուժի և ժողովրդային առողջութեան աղբիւրները։»

ԺԱՆՏԱԼՍՏ ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Մանչուրիոյ մէջ տիրող ժանտախտին հետեւանքով, Զինաստանի հիւսիսային կողմը գտնուող բնակիչներուն մէջ մեծ տագնապ կը տիրէ։ Թիէն-Զինի և Հայ-Բաւանի մէջ ժանտախտ դէպքեր պատահած են։ Խարպինէն հատած հեռագիրները կ'ըսեն թէ հարիւրաւոր Զինացիներ քաղաքէն կը մեկնին, հիւանդութեան մեքրոպը այս կերպով տարածելով հարաւային գաւառներուն մէջ։ Կառավարութիւնը կը խորհի երկաթուղիի երթեւեկը դադրեցնել։ Զան-Զիաթունի մէջ օրը 200 մարդ կը մեռնի։ Առողջապահական միջոցներ ձեռք առնելու համար, Ռուսերը ծախսած են 500 հազար բուլլի Զինացիները՝ 150 հազար Թաէլ և Մանչուրիոյ երկաթուղիի բնակութիւնը, պատուհասին դէմ պայքարելու համար 300 հազար բենի վարկ մը բացած է։

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԸ ԾԱՒԱԼԻ

Ապստամբութիւնը վերջվիլ կերպով կը տարածուի Եէմէնի մէջ, ինչպէս կ'երևայ հասած հեռագրական տեղեկութիւններէ։ Կացութիւնը ծանրակշիռ հանգամանք մը առած է Արաբիոյ մէջ ու կառավարութիւնը զինուորական ամէն միջոց ձեռք կ'առնէ, ապստամբութիւնը զսպելու համար քիչ առնէն մէջ։

*** Սակայն առջի օրուան թիւով հեռեւեալ հեռագիրը ստացած է Ռիւթէր. «Իմամ Եահեա պատերազմ հրատարակած է Թուրքերուն դէմ և իր կուսակիցները զինեալ խումբերով զրկած է Եէմէնի բոլոր լեռնային տեղերը։ Շէյխ Պէնի փաշա անոր միացած է։ Հեռագրական հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են, Արաբները կարած ըլլալով թելերը։ Ճամբաներու ապահովութիւնը խանգարուած է Սանաայի և Հոճէյատայի միջև։ Հոճէյատայէն 12 օր առաջ դէպի Սանաա ճամբայ ելած թղթատարը հոն չէ հասած դեռ։ Ապստամբութիւնը ամբողջ Նասանգին մէջ ծաւալելու ապառնական երեւոյթ ունի։ Տեղական իշխանութիւնները կ. Պոլսոյ կեդր. կառավարութենէն օգնական զօրք ուզած են։ Թեհնածու Սէիտ Իսրիս սկսած է օսմ. զինուորներուն վրայ յարձակիլ։ Ասիր գաւառակին կեդրոնը իր մարդոց կողմէ պաշարուած է։ Միւթէսարրիֆը և օսմ. պահակազօրքը պաշարուած են հոն։

*** Հավատի գործակալութեան մէկ հեռագիրն ալ կը հաստատէ Ռիւթերի հաղորդած սա լուրը թէ կացութիւնը չատ ծանրացած է Եէմէնի մէջ։ Այդ լուրը լաւ ապաւորութիւն չէ գործած։

*** Եէմէն զրկուելիք զինուորները կը բաղկանան երեք զօրաբաժին, արագահրաւէր թնդանօթներով և խարտնիներով։ Հրամանատար պիտի կարգուի կամ չէրքէս Եսատ փաշա կամ Դարա Սաիտ փաշա։ Երկու վաշտեր առջի օր չոգնեցան դրուեցան և երեկ ճամբայ ելան։ Պատերազմական նախարարը չոգնեցու երթալով հարկ եղած հրամանները տուաւ։ Ցեղապետական խօսքեր ուղղեց զինուորներուն։ Մահմատ Շէվքէթ փաշա այնքան յուզուած էր որ խօսած ատենը կուլար։

*** Առջի օր, Սելանիքի արարողութեան ներկայ էին Եէմէն գացող երեք վաշտեր։ Սուլթանը կեցնել տալով կառքը, սա խօսքերը ուղղեց զինուորներուն հրամայեցաւ Հասան Իզզէթ պէյ։ «Իմացայ որ իմ զինուորը զանգներս փոփոխած են դիս տեսնել, իրենց մեկնումէն առաջ. չատ գոհ եմ զիրենք տեսնելուս համար. կը լսեմ թէ Եէմէնի խնդիրը ընդհանուպ պիտի հարթուի և անոնց վերադարձը պիտի տեսնեմ։ Շատ կը ցաւիմ անոնցմէ բաժնուելուս համար. իմ ողջոյններս ա նոնց հաղորդեցէք։» Զինուորները երիցս «բարիշանցիմ չօք եաշա» գոչեցին։

*** Ցեւարէն Թերթ մը կ'իմանայ թէ մեծ ոչ-բութեան մը կ. Պոլսոյ հիւսիսային ստացած տեղեկութեան հաւանայն, Եէմէնի մէջ ապստամբած ցեղերուն թիւը 25էն աւելի է, և որոնց մէջ ամէնէն կարեւորներն են Էրբաա, Մարքաբ, Էլ-Վէհէ, Բաքիր, Պահրէ, Բէքան և Ճաւհար ցեղերը։ Ապստամբերը, 35 հազարէն աւելի, դէպի Սանաա առնող ճամբուն ռազմագիտական կէտերը գրաւած են։ Զինուորներուն վրայ կը յարձակին և յաստ լեռները կը քաշուին։ Ըմբոստները կը պարտաւորուին Սանաան պաշարելու։

*** Ներքին գործոց նախարարը օրագրողի մը յայտարարած է թէ քանի մը օրէ ի վեր ընդհարում չէ կատարուած Եէմէնի շրջանները։ Թալաթ պէյ ըսած է թէ զինուորական ուսաքումները նախազգուշական միջոց մըն են և թէ անհիմն են ընդհարումներու մասին եղած լրագրական հրատարակութիւնները։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Սելանիկէն կը գրեն Բոլիքիսի Քորքուբոնսկեցի. «Կ'ըսուի թէ Օսմ. Բամիթէին կեդրոնի անդամներուն միջև նոր խարդաւանութիւններ կատարուած են երկրին ներքին կացութեանը վրայ։ Բամիթէին չրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ այդ կուսակցութիւնն ալ, իր նմաններուն պէս, պիտի մաքառի ներքին անհամաձայնութեանց դէմ, բայց իր որոշած ծրագրէն պիտի չշեղի։ Պէտք չէ մոռնալ թէ ներքին գաղութիւնը իրրեւ ապագայապիտ ներկայացուցիչները մանաւոր չան մը ունին ատոր մէջ։ Հոս մեծապէս կը չափազանցուին ուրիշ պետութեանց քաղաքական գործերուն մէջ ամէն օր տեսնուածները։ Այդ կերպով է որ խիստ մեծ կարեւորութիւն մը կը տրուի հրատարակութիւններու չարժումներուն։ Օսմ. իշխանութիւնները ամէն ջանք կ'ընեն ընդհանրացնելու նոյն հրատարակութիւնները. այդ մասին կարելի է համոզուիլ պաշտօնական տեղեկագիրներէն, որոնք բան մը չեն ծածկեր։ Ցաւալի է որ հրատարակութիւններ կը նշանակեն ժողովուրդը, և կը տեսնուի թէ հրատարակութիւնները դէմ կանգնելու միջոցները անբաւական են, բայց միւս կ'աշխատաւոր հրատարակութիւնները բնաջնջումին։ Դարման համար յանկարծական յեղափոխական շարժումի մը պէտք չէ սպասել։ Այդ մասին ժողովուրդը իշխանութեանց կողմն է բոլորովին։ Ո՛չ Պալկարները և ոչ Յոյները պիտի չեն հրապուրուին դաւադրական արարքներէ և խռովարարներուն կարծածին պէս այդ պիտի չտան հրատարակութիւնները չարժումներուն։ Ալպանիոյ կացութեան գալով, հոն դժգոհութիւնը դեռ փարատած չէ. կարգ մը դժուարութիւններ կան, բայց բարեխորհրդի գործը հաստատութեամբ առաջ պիտի տարուի։ Համոզում կը տիրէ թէ խաղաղաբար տարբերը հոն ալ յաղթական պիտի հանդիսանան, մանաւանդ սա պատճառով որ Վերին Ալպանիոյ մէջ ձեռք առնուած զինուորական միջոցները և բանակին նոր կազմակերպումը իրենց ազդեցութիւնը պիտի գործեն Ալպանացիներուն վրայ։ Դալով Հարաւային Ալպանիոյ, վերջվիլ վիճակ մը չունի ան։ Գարատաղի սահմանագլուխին գեպքերը չատ ցաւալի են, բայց ատոր կարեւորութիւնն ալ պէտք չէ չափազանցել։ Մնաց որ կառավարութիւնը աւելի խստութեամբ պիտի վարուի խռովարարներու հետ, ո՛ւր որ անհրաժեշտ նկատուի։ Ընդհանուրը միշտ ներողամտութիւն ցոյց պիտի տրուի փախստականներու մասին։»

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ԾՈՒՑԻ ԽՆԴԻՐԸ

Գերլիսկր Թակպլաք կ'արտատպէ Թայմզի մէկ յօդուածը, որ սա խորագիրը կը կրէ. «Բարքիա և Պարսկական ծոցը»։ Այդ յօդուածը կ'ըսէ թէ ատենը եկած է որ Անգլիա Թուրքիոյ հետ բացատրութիւններ ունենայ Պարսկական Ծոցին մէջ վենպատական իրաւունքներուն վրայ։ Կ'երևայ թէ Թուրքիա սա կարծիքը ունի որ օսմ. զինուորներու պահանջած հողերը գրաւելով միայն պիտի, կրնայ օսմ. վենպատութիւնը հաստատել։ Ատիկա սոսկ է մանաւանդ Մահամմերայի և Բասրայի շէյխերու ստացուածքներուն համար, որոնց վրայ ուշադրութիւն չէր դարձուցած Թուրքիա մինչև այն ատեն, երբ յայտնուեցաւ թէ Բասրայի վերջին կայմարանը պիտի ըլլար Պաղդատի երկաթուղիին։ Թուրքիա և Պարսկաստան մինչև հիմա չեն կատարած իրենց պարտականութիւնները, իրար սահմանակից եկերներ, մինչ Անգլիա հարիւր տարիէ ի վեր, լեռայն է գործ դրած է իր պարտքը։ Այսօր երբ քաղաքական նոր ոգիներ երևան կ'ելլեն, հաղորդակցութեան նոր միջոցներու հաստատմամբ, լաւ պիտի ըլլայ որ վերջնական կարգադրութիւն մը կատարուի։ Թուրքիա պէտք է գիտնայ որ Անգլիա տրամադիր է այդ խնդիրը նեկատութեան առնելու է արդարու բարեկամական կերպով, եթէ երբեք ան իր կենսական շահերուն չդպչի ու Բասրայի և Մահամմերայի շէյխերուն չվնասէ, որոնք իր դաշնակից բարեկամներն են։ Թակպլաք բնական կը գտնէ որ Բասրայի ինտանական կարեւորութիւն տան ալ է վեր, Բ. Դրան հետ բանակցութիւններ պիտի կատարուին։

*** Բարիզէն հաստատ աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ ռուսական դեսպան Պ. Իզվոլսքի Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին կարգ մը տեղեկութիւններ հաղորդած է ռուսական բանակցութեանց ընթացքին վրայ։ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան ալ զեկուցուած են սաստագրուելիք պայմանագրութեան դիմաց գիծերը։ Կարծիքներու փոխանակութիւն մը կատարուած է Լոնտոնի ու Բարիզի դեսպաններուն միջև Պաղատատի երկաթուղիի խնդրի մասին։

ՀԱՅ ՊԱՏՇԱՌՈՆԱՏԱՐԻ ՄԸ

ԵԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Տիւրթուրի Լինճիմէնի նախագահ և դատական նախարարութեան Թղթակցութեանց Դիւանի Տնօրէն Սարգիս էֆ. Գարագաշի խնամքը և աշխատութեամբ պարտաւորած օսմ. օրէնքներու երկանատոր հատորները, որ կը պարունակէ մեր երկրայ առնմանագրական կեանքի ամբողջ օրէնքները, բոլոր միջազգային դաշնագրերն ու պայմանագրերը։ Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ տպագրութեան յանձնուեցաւ։ Նախարարաց Խորհուրդը այդ երկանատոր գործը աչքէ անցնելով, ո՛չ միայն աշխատասիրողը իր ներկայութեանն ընդունելով, ջերմ գոհունակութիւն յայտնած է մատնարարին, այլ և յատուկ գրութեամբ մը իր գոհացումներն ու շնորհակալութիւնները յայտնած է հայ իրաւագէտին, իբր կարող մասնագէտի մը առանձնապէս այդ ճիւղին մէջ ունեցած իր բացառիկ արժանիքին և կարողութեանը մասին։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱՆ ԽՄՐԱԳՐԻՆԸՆԴ

Ինսանիկ ընկերվարական Թերթին պատասխանատու-անօրէն Ֆարգ պէյ, նոյն լրագրին խմբագիր Հիւսէին Հիլմի պէյ և Մուահksk Տէմօքրաթ Թերթին պատասխանատու-անօրէն Բէքթէվ Թէվֆիզ էֆ., խմբագիր Համիտ և Սուպկի պէյերը պիտի ազատուին զանազան տեղեր, երկրին անդորրութիւնը խանգարող յօդուածներ հրատարակելուն համար։ Այդ անձերը, որոնք Պատերազմական Առաջնի բանը կը գտնուին, Ընդհ. ապահովութեան անօրէնութեան պիտի յանձնուին։

ԿՐՍՏԷԻ ԽՆԴԻՐԸ

Աթէնքէն հրահանգներ զրկուած են Կրեատէ գործադիր մարմնոյն, խանութեամբ գործել և իշխանութիւնները դէմ թշնամական ցոյցերէ զգուշանալ։ Հանգարի հիւպատոսները կէս-պաշտօնապէս գործադիր իշխանութեան զեկուցած են թէ կղզեցիներուն համար վատ գաւառ պիտի ըլլայ։ Եթէ իշխանութիւնները դէմ ցոյցերը շարունակուին։ Կրեատէի գործադիր իշխանութիւնը մտադիր է թնդանօթ ալ գործել։

ՄԱՔԵՍԱՑԻՆ ՍԱԿԱՏԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Մաքեսային խորհրդական Պ. Բրաուֆոթա, վեց ամիս առաջ եւմական նախարարին կողմէ եղած յանձնարարութեան մը համաձայն, պատրաստած է մաքսային սակագոյց մը՝ մանրամասն տեղեկագրով մը, որուն հիման վրայ պիտի կնքուին առեւտրական դաշնագրութիւններ եւրոպական այն տէրութեանց հետ, որոնց հետ դեռ կնքուած չեն։ Նոր ծրագիրը բոլորովին կը փոխէ մաքսային հիմանուան սակագոյցը, ռակոյն հիմնուելնէ կարելի չէ ըսել թէ եւրոպական տէրութիւնները պիտի հաւանին այդ հիմնի վրայ առեւտրական դաշնագրութիւն կնքելու։ Այդ տէրութիւններն են Անգլիա, Ֆրանսա, Ռուսիա, Իտալիա, Մ. Նահանգները և ուրիշ տէրութիւններ, որոնց հետ առժամեայ դաշնագրութիւններ կնքուած էին մաքսերը հարիւրին տասնըմէկի բարձրացած պանուն։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Ծովային նախարարութեան չրջանակներուն մէջ կը հաւատացուի թէ ժապրութիւն կայ երկու ռարէանօթներ և 1 յածանորակ գնելու։ Երկու «արէանօթ»-ները 17000ական թօնօ տարողութիւն պիտի ունենան, իսկ յածանորակը՝ 10000 թօնօ։ Այս հաշուով, օսմ. նաւատորմը վեց մեծ զրահաւոր պիտի ունենայ զրահապատ յածանորակով մէկտեղ, որ Իտալիոյ մէջ չենուելու վրայ է։ Այդ մարտանաւերու չենուելու թանդրով զբաղող յանձնաժողովը քիչ առաջն իր տեղեկագիրը պիտի ներկայացնէ։

ԾԵՐՄԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Մերձալոյսին անդամ կարգուած է Եբրեպ. Ժողովին Բ. նախագահ Սիւլէյման Էլ-Գաւեթանի էֆ.։ Կ'բռուի թէ Գեռական Խորհուրդի անդամ Զարեհ էֆ. Տիլպէր և Ներիքի Ճաֆէր փաշա ու նախորդ Շէյխուլ-Իսլամն ալ ծերակուտական պիտի անուանուին։

ԱԼԼԱԹԻՆԻ ՎԻԼԼԱՅԻՆ ՄԷՋ ՄԱՀ

Սկլաւիկէն կը հեռագրեն թէ անցած երիկուն դաշտ մը հանուած է Պլլաթինի Վիլլայէն։ Իսկոյն լուր եկած է թէ Հայիա մեռած էր։ Սակայն Դ. զօրաբանակին հրամանատարին կողմէ եղած զեկոյցի մը համաձայն, մեռնողն էր Հայիաթ ամենէն աւելի ծերական էնը Ճէմալ գալֆա։ Շաքարախտ և օրտի հիւանդութենէ մեռած է։ Հայիա չափազանց զգաստացած, արցունք կը թափէ իր ծերելին վրայ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՐԵՍՓԱԽԱՆՆԵՐԸ

Ֆրանսայի Իրաւաբարական խորհրդարանական մասմինը իր չնորհաւալութիւնները հաղորդած է օսմ. նոյն մասմնոյն, 1911ին կ. Պոլիս այցելութեան համար եղած հրաւէրին առթիւ։ Ֆրանսական մասմինը ընդունած է այդ հրաւէրը։ համակրութիւն յայտնելով Թուրքիոյ ժողովուրդներուն և խորհրդարանական նոր բէժիմի մասին։ Այցելութիւնը յառաջիկայ ամառ տեղի պիտի ունենայ։

ԴՈՐԴԻ ՄԱՍԻՐՈՅՑ ՀԱՄԱՍԱՐ

Ինչպէս կ'երևայ Դ. էֆը հրատարակուած ծանուցումէն, Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խանը բացուած է գրասենեակ մը, ուր Ալի Թալաթ և Մէհմէտ Շինասի էֆ.ները կը զբաղին ազգային գործոցով և եւրոպական ու ամերիկեան ամենէն անուանի գործատուներուն ներկայացուցիչներն են ամէն կարգի մեքենական ու ճարտարագործական արդիւնաբերութեանց համար։ Ծանձնարարութիւնները խնամով ու փութով կը կատարուին։ Մեր ընթերցողներուն ներմայնէ կը յանձնարարենք, և կը վստահացնենք թէ մեծապէս գոհ պիտի մնան անոնք։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԴԻՆՈՎ, ՍՊԱՏՅԻ ՄԸ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԸ.— Հեծելազօրքի սպայ մը, Ալի Էմին էֆ., անցած երիկուն, Շահդամլ-Պաշի կողմը, հանդիպեցաւ Սիւլէյման անուն ծառայի մը, որ իր տիրոջ համար կառք մը կը փնտռէր։ Սպան, որ չափազանց գինով էր, ծառային ըսաւ. «Զի՞ բաներ ո՞ւրքան դրամարկղներ խորտակեցիր Բեբեքի մէջ. հիմա ալ այս կողմերը եկած ես, գողութիւն ընելու համար։» Սպան բէվոլվէրով սպասնաց ու սկսաւ մարակել ծառան։ Ոստիկանութիւնը հասնելով՝ ձերբակալեց սպան և Պատերազմական Առաջնի յանձնեց զայն։

ԱԲԻՒՆԱԼԻՑ ԿՈՒԻ.— Արթին անուն Հայ մը փուռ խնդրի մը համար վէճի բռնուելով Դուսգաբուի մէջ, երեք հոգի վիրաւորեց դանակով։ Երկու վիրաւորներուն վիճակը ծանր է։ Ոճրագործը փախած է։

ՌՈՅՏԵՐԻ ՄԻՋ ԱՎԱՐԱԾ.— Հինգշաբթի գիշեր Սուլթան Ամէտ պատահած հրդեհին մէջ 11 տարեկան աղջ մը այրեցաւ։ Դիակը դեռ չէ գտնուած։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.—Հեռեւեալ պարտաթղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ 1911 յունուար 1/14էն սկսեալ, սա փոխառութեանց.

1896ի 5% ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ,
կարօն, թիւ 29
1902ի ՄԱՔԵՍԱՑԻՆ %ին 4 ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
կարօն, թիւ 16
1901-1905ի ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
կարօն, թիւ 11
1908ի %ին 4 ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
կարօն, թիւ 3
1904ի %ին 4 ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
կարօն, թիւ 9

Տոկոսները պիտի վճարուին Օսմ. կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին կողմէ, ամէն օր, բացի ազգային օրերէ, առաւուն ժամը 10էն սկսեալ մինչեւ 2ուկէս. իսկ ուրբաթ օրերը՝ առաւուն ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Թուաթուղթերը պարտաթղթերու հետ ներկայացուած կարօններուն փոխարէն՝ պարտաթղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ, պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս, 31 դեկտ. 1910 13—5

ԱՋԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՇԱՌ

Մինչ Իզմիրի մէջ հայ կաթոլիկ վարդապետները և նոյն իսկ լատին կրօնաւորները կը փութան մեր եկեղեցին դալու ներկայ դատաւոր հոգեհանգիստի արարողութեան, առանց իրենց հոգիներու հանգիստը խանգարելու և դժբախտ կրկնելու հեռապատկերէն տարափելու, հոն Թերզեան գերապայծառ իր խաչակրութիւնը կը շարունակէ մեր եկեղեցիին դէմ, Պապէն ուրիշ պապական դատաւոր մը ամէն յարաբերութիւն արդիւելով իր հոտին ու մեր հօտին ոչիարներուն մէջև։

Նոր իրողութիւն մը, որ բաւական յանկարծական է, ցոյց կուտայ հայ-կաթոլիկներու նորընտիր կ.-Պատրիարքի հոգեբանութիւնը։

Վերջերս հայ-կաթոլիկ հասարակութեան պատկանող ծանօթ երիտասարդ մը որ նշանուած է նոյն հասարակութեան պատկանող օրիորդի մը հետ և որ կը պաշտօնավարէ դրամական հաստատութեան մը մէջ, կը գիմէ իր հոգեւոր պետին և յայտնելով որ ժառեր պիտի ամուսնանայ, կը ծանուցանէ թէ կնքահայրի պաշտօնը պիտի կատարէ նոյն հաստատութեան մէջ գտնուող բարձրաստիճան հայ լուսաւորչական մը որ իր բարեկամն ու պաշտպանն է միանգամայն։

Այս յայտարարութիւնը վերի վայր կը յուզէ մեր Գերապայծառ Թերզեանը որ բացարձակապէս կ'արգիլէ երիտասարդին հայ լուսաւորչական կնքահայրով ամուսնանալը։

Եւ ահա՛ խեղճ երիտասարդը կը մեկնի իր հոգեւոր պետին քովէն, չփոթած ու շուարած, մանաւանդ որ իրեն համար չատ դժուարին պիտի ըլլայ այդ արգելքը հաղթելով իր պաշտպանին, որուն կնքահայրութիւնը ինք ինքնրած էր թախանձագին։

Անուսանկ նոր իրողութիւն մըն ալ որ ցոյց կուտայ թէ որչա՞փ իր ժամանակին ու մէջավարչին հետու և դուրս կ'ապրի հասարակութեան հոգեւոր պետ մը օրուն տեղը ապահովաբար անապատ մէջ հաստատուած միջնադարեան վանք մը պէտք էր ըլլալ՝ քան թէ մայրաքաղաքի պատրիարքական աթոռ մը։

Երիտասարդին կրօնակից բարեկամները այնքան կը յուզուին ու կը գայթակղին Թերզեան Գերապայծառի մոլեռանդական այս նոր չանատութենէն, որ խորհուրդ կուտան փեսացուին ու հարսնցուին վազ անցնիլ հայ-կաթոլիկ պատկերութենէ և դիմել Դուսգաբուի Պատրիարքարանը և Լուսաւորչական եկեղեցիի ձեռքով պսակուիլ։

Զենք գիտեր թէ երիտասարդը ի՞նչ որոշում պիտի տայ և մենք չենք որ այս առթիւ իրեն կոչ կ'ընենք գալ մեր եկեղեցիին միանալու, բայց և այնպէս չենք կրնար մեր սրտմտութիւնը զսպել երբ այդ տեսակ անձերը ու մանաւանդ ոգի մը կը տեսնենք արնակից եկեղեցական պետի մը քով, որուն ազգասիրական զգացումներուն ներքեւը լսած էինք մինչեւ այսօր։

Եւ մինչ, այսպէս, մեր ազգակից հայ-կաթոլիկներու պէտք մեզ երես կը դարձնէ և ամէն ջանք կ'ընէ անհանդ միջոցներ յարուցանելու համար, անդին յոյն հոգեւորականութիւնը մասնաւոր փափաք մը և արարագրութիւն մը ցոյց կուտայ կրօնական խարիսխ ու բաժանումը մեղմելու համար և միութեան համար հարթելու համար և իր հոգեւորականները կանչելու համար թէ ամէնքս եղբայր ենք ԱՔՐԻՍՏՈՍԻՄ»։

Տարօրինակ չէ այս երեւոյթը։

Եթէ մինթարական կէտ մը կայ այս ամենուն մէջ սա է որ Թերզեան Գերապայծառի բռնած ընթացքը՝ չէ թէ ընդունելութիւն չգտներ մեր հայ-ցաթոլիկ եղբայրներուն կողմէ՝ այլ նոյն իսկ խստագնահատուած թիւններու և արտայայտութեան տեղի կուտայ ինչ որ ապացոյց մըն է թէ այդ միջնադարեան խաւարեալ կրօնամոլութիւնը իր ոյժն ու ազդեցութիւնը կորսնցուցած է այլեւս։ Դժգոհութիւնը Թերզեան Գերապայծառի դէմ՝ նոյն իսկ տարածուած է հայ-կաթոլիկ կիներուն մէջ, որոնք չեն վարաներ որոնք չեն վարաներ սրամտութիւններն յայտնել իրենց հոգեւոր պետին մասին։

Եւ երբ կիներն ալ իր կողմը չունի Թերզեան Պատրիարք, երևայ վատ ըլլալ որ դատը կորսնցուցած է։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Ս. ԴՆՆԴԵԱՆ ՏՕՆԸ

Ս. Մնդեան տօնին առթիւ Պատրիարքարան չնորհաւորական այցելութիւն տուաւ իտալական դեսպան Մարքիզ Բալլավիչինի։ Շնորհաւորական քարոզներ ըրած են նաեւ ռումանական դեսպան Մ. Բաբինիու, եւմական հասարակութեանց անդամներ, ասորական դեսպան Ա. Թարգման Մ. Քոլասա, եւն.։

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻ ՄԸ ԿԱՑՐԵՆ

Գալանքէն 7 յունուար Թուականով հեռեւեալ հեռագիրը զրկուած է Պատ-

բերքարան.— «Այս գիշեր, ժամը 8ին միջոցները գիւղս եկեղեցին այրեցաւ։ Այրողները տակաւին անծանօթ կը մնան։ Մանրամասնութիւնը թղթատան յանձնուած է։

Մալաթիայի Բուսքիմ կեսիֆ գիւղի Սողոմոն խահանայ

ՀԱՅ ԵՒ ՕՈՆ ՄԵՐՑԵՑՈՒՄԸ

Ս. Մենդեան ազնին առթիւ հինգշաբթի օր Ազգ. Պատրիարքարան այցելեցին Շ. Գրաշիսարի մեծապատիւ Տ. Բոլիգար և Եսաքիմ սարկաւագ. յանուն Ցունաց Պատրիարքին՝ Պատր. Փոխանորդը և գործակատարը և օսմ. յոյն երեսփոխաններուն Մանէաս էֆ., որոնք շնորհաւորեցին Ս. Մենդեան ազնը և մեծարուեցան Պատր. Փոխանորդ Տ. Դեւոնդ վրդ.ի կողմէ։ Այցելութեանց միջոցին խօսակցութիւնները ընդհանրապէս դարձան հայ և յոյն եկեղեցիներու մերձեցման շուրջ։ Շնորհաւորական այցելութիւն ալ եղաւ նաև Պոլսոյ էկիւրքին նորընտիր փոխանորդը, ինչպէս նաև ֆրանսական եւ ռուսական դեսպանատան թարգմանները։

ՏԷՐՏԷՐԻ ՇԱՀԱՏԱՑԱՆԹԻՒՆ

Մաքրի Գիւղի ժողովուրդը Մենդեան առաջնորդարանի և անանձինաց դէպքի մը առիթ դառնալով։ Եկեղեցին փակ գտաւ այն պահուն երբ Մայր Եկեղեցին մէջ հազիւ պատարագ մատուցուած էին։ Ժողովուրդի զայրոյթը ալ աւելի սաստկացաւ, երբ Աւագերէց քահանան պատասխանեց չտեսնուն դիտաւորութեան թէ՝ «Ա՛ռ իմ գիտակիցք բան է»։

Տէր հայրը անկեղծօրէն չէ ըսեր թէ այս օրը փարայի or ու տալավերայի or է, ժամ առաջ գործի ճայինճի», որովհետև գիւղին մէջ ասկորութիւն կայ որ Մենանդի առթիւ, բացի առանձնացեալ, դիւզին քահանաները և քարոզիչը կարգաւ ամէն տուն է՝ այցելեն և այցելին կ'առնեն։ Ճիշդ այս հասոյթին համար ժողովուրդը զրկել հոգեւոր մխիթարութենէն չատ պատուաւոր չէ իրենց համար։ Պարուհանէի և Զէյթին Պուրնուլի հայ զինուորները որ մութին եկեղեցի եկած էին, զրիւեցան Մենդեան պատարագէն և սրբատաբեկ եւ դարձան։ Կ'իմանանք թէ Թաղ. խորհուրդը վեց ամսուան գնակի հասոյթէ պիտի զրկէ այս տերտէրները։ Սրոնք ժողովուրդի ղղացումներուն հետ խառնել ուզեցին և զրկեցին իսկ եկեղեցին Ս. Մենանդի հասոյթէն, որովհետև 60 հոգի հազիւ ներկայ հրցած էր զբաղուիլ եկեղեցական արարողութեան։

ԺՈՂՈՎ.

Ներքևագրմ Մ.Ճիլդ վաւերացուած է Ս. Դ. Հնչ. Կուսարքութեան Տաճկ. Վարիչ մարմնի 5/18 Յունվար 1911 թուակիր պաշտօնագրով՝ Սամաթիոյ Ս. Սահակեան վարժարանիս մէջ այսօր ժամը 1ին (Ը. Ե.) տեղի պիտի ունենայ հրապարակային ժողով՝ ուր պիտի ասեն խօսքեր ընկերներ Ս. Սապահ-Գիւլեան և Սիւնիք։ Կը հրաւիրուին երկուռ հասարակութիւնը։

Ս. Դ. Հնչ. Կուսակ. Սամաթիոյ Մ. Ճիւղի Վարչութիւն

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Նիւ-Եորքի գորգի ծանօթ վաճառականներէն Արթաքի էֆ. Դամդեր, առջի օր, մայրաքաղաքս ժամանեց իր տիկնոջ հետ։

ԵՐԵՎԱՆ, ՑԵՐԵԼՈՓ

Կեդրոնական Վարժարանի Գրադարանին ի նպաստ Շքեղ Ցերեկոյթը տեղի պիտի ունենայ այսօր 9 Յունուար, ժամը 1ին (Ը. Ե.) Կեդրոնական Վարժարանի ամֆիթատրոնին մէջ։

ԱՄՈՒՍՆՈՒՈՒԹԻՒՆ

Օր. Արմենուհի Սարայլեանի քաղաքային ամուսնութիւնը՝ Պ. Էտուար Շոսուէլի հետ տեղի ունեցած է հինգշաբթի 5 յունուար (Ն. Տ.) 1911ին։

ԱՒԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Աւետիս Ահարոնեան այսօր արդարացած դատաւորուած է ռուսական և Թբիլիսիոյ Հայոց Ազգային մէջ։ Իր տարիքը (Երեւանի նահանգ) ծնած 1866ին. իր ամբողջ կեանքը նուիրած է իր ժողովրդեան կեանքին ուսումնասիրութեան և կրթութեան։ Հայկական ազգերգութեան բանաստեղծը եղած է Համիսեան ջարդերու ատեն։ Իր պատմուածքներուն, վէպերուն և առանձնաբերուն մէջ, Պաշտ, Ռուսիոյ Հովիսը, Լուսիկը, Մայրերը, Ճակատագիրը, Քիւրտերը, Սեւ Հաւը, Աղուոր, և այլն են., իր ցեղին ցաւերը լայնած և անոր վերականգնութիւնը գուշակած է։ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը 1900ին իրը պատուիրակ զրկած էր զայն Լահէի Համաժողովին, տերութեանց յիշեցնելու համար Պերլինի դաշնագրին միջազգային յանձնառութիւնները Թրքական Հայաստանի մասին։ Այն ատեն ընդունուեցաւ Համաժողովին նախագահ և ռուսական դեսպան Պ. ոը Նելիւոֆի կողմէ։ Դարձին, ազգը Աւետիս Ահարոնեանի վստահեցաւ Թիֆլիզի բարձրագոյն գոլէճին Ներսիսեան վարժարանի տեսչութիւնը։

Երեք ամիս յետոյ, Աւետիս Ահարոնեան ձերբակալուած ու Պաքու փոխադրուած էր։ Յետոյ՝ Ռոսթոֆ-Սիւր-Լը Տոն և ի վերջոյ Նովորչերքասք. այն մեծ դատավարութեան մէջ խառնուած էր, որ-

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 27ՐԴ ՆԻՍՏ

ԲՈՑՏԱՄԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՊԱՏՄԱԽԱՆԸ

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՕՐԷՆՔԸ

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ գումարուեցաւ նախագահութեամբ Ահմէտ Բիզա պէյի։ Նախորդ նիստի առնագրութեան ընթերցումէն յետոյ, կարդացուեցան մէկ քանի թեզքերէներ։ Սատարէթէն եկած թեզքերէով մը կառավարութիւնը կը խնդրէր որ հանքերու, ֆիլոքսերայի հիւանդութեան և մարախներու առթիւ պատրաստուած օրինագիծերը շուտով քննուին։ Պիւռէի յանձնաժողովին զեկուցցաւ կրթ. պիւռէին մէջ կառավարութեան ըրած փոփոխութիւնները։ Զորեքշաբթի օրակարգը անցուցաւ ներքին գործոց նախարարութեան պիւռէին մէջ անցնելիք 500,000 ղրշ.ի յաւելուածական գումարը։ Նոյնպէս նոյն օրուան օրակարգը անցաւ քոլերայի առթիւ խնդրուած 4 միլիոն ղրշ.ե աւելի գումարի մասին ելեւմտ. յանձ. զրկած տեղեկագիրը։ Օրինագիծերու յանձնաժողովին զրկուեցաւ Ալի Ճէնանի պէյի կողմէ նահանգներու և քաղաքապետութեան մասին պատրաստած օրինագիծերը, կառավարութեան կողմէ արդէն պատրաստուած օրէնքին հետ քննելու համար։ Սակէ առաջ ծերակոյտը սահմ. օրէնքին մէջ յօդուած մը աւելցուցած էր. այդ յօդուածին համաձայն օրէնք մը կարելի պիտի ըլլար ամենէն առաջ վիճաբանութեան դնել նաև ծերակոյտին մէջ, ծերակոյտը այս յօդուածով կ'ուզէր որ օրէնքները շտապ քննուին և աշխատութիւնները դիւրանան։ Երեսփ. Ժողովի սահմանադրութեան յանձնաժողովը մերժած էր միաձայնութեամբ։ Իսմայիլ Հագգը (Պաղտատ) ուզեց որ Ժողովին ալ անմիջապէս զրաղի և այդ առթիւ իր որոշումը. սակայն Մէհմէտ և Վարգէս էֆ.ները հակառակեցան և առաջարկեցին որ սահմ. բարեփոխուած միւս յօդուածներուն հետ վիճաբանութեան տրուի այդ յօդուածը։

Ժողովը անցաւ զինուորագրութեան օրէնքին 12րդ յօդուածին վիճաբանութեան։ Այդ յօդուածը կ'ըսէ.—»

«Յօդ. 12.— 60 տարեկանը լրացուցած և կամ 60 տարեկանէ փոքր ըլլալով մէկեղ աշխատելու անկարող ըլլալու ատիճան տկար մարդ մը եթէ զինուորական տարիքի մէջ որդի մը ունի, և անկէ զատ իր ատն կամ իր թաղին մէջ 17 տարեկանէ մեծ որդի մը և կամ իր ատնը մէջ եղբայր, փեսայ, թոռ, եղբօրորդի և քեռորդի կամ անոնց նման նեցուկ մը չունի իր գործերուն նայելու համար, զինուորական տարիքի մէջ գտնուող իր որդին երկրորդ մասին մէջ կառնուի։» (Այսինքն զինուորութենէ զերծ կը թողուի)։

Նէճիպ Տրպա, առաջարկեց որ փեսան, քեռորդին, եղբօրորդին մուրն չի նկատուին. քանի որ անոնք նոյնիսկ իսլամական օրէնքին համաձայն ճանահրամ ունին. ուստին մէջ գտնուող կիներուն հետ։ Ասկէ զատ առաջարկեց որ մէկ մանչ զաւակ ունեցողին զաւակը զինուոր չառնուի՝ անոր մօտին նկատելով փեսան, քեռորդին կամ եղբօրորդին։

Սրբազը պէյ զինուոր. յանձնաժողովին կողմէ խօսելով բաւ թէ՝ եթէ այդ կերպ չարժին այն ատեն հարիւրին 20 պիտի զեղջուի զինուորագրուներուն թիւը։

Արթաս և Վասֆի էֆ.ները հոժարամտութեան ատեն նէճիպ Տրպա պէյի առաջարկին։

Պօշօ իր կարգին առաջարկեց որ 17 տարեկանները մուրն չնկատուին. քանի որ եթէ այդ տարիքը գտնուողները մուրն նկատուին և միւս եղբայրը, օրինակի համար, զինուոր առնուի, այն ատեն եթէ ինք գրաբոց կերթայ դպրոցէն պիտի ելլէ. բան մը որ մեր երկրին կրթ. գործին պիտի վնասէ։ Ամէն ատեն երկեր մը սուիններով չի կառավարուիր և չի փրկուիր. ամէնէն աւելի կրթութիւնը պէտք է մեզի. նկատի առնելու եք, ըսաւ հին օրերը՝ միայն բռնապետական կառավարութիւնը սուիններով կը կարծէր փրկել այս երկիրը։

Ի նպաստ այս յօդուածին խօսեցան Թէվֆիզ (Բէնղրի) և Մուսթաֆա Ասըմ էֆ.ները ուրկէ վերջ նոյնութեամբ ընդունուեցաւ յօդուածը։

Կէս օրուան դադարէն յետոյ, նիստը բացուեցաւ ժամը 2ին։ Գահընկէց Սուլթանին երկու աղջիկներուն 20,000ական և Սէլահէտտին իշխանին աղջկան 10,000 ղրշ. ամսաթոշակ յատկացուած էր։ Ժողովը ընդունեց։

Հաստատեց Տրապիզոնի երեսփոխան Մահմուտ պէյի ընտրութիւնը։

Յետոյ Ժողովը անցաւ Բոցատի տեսակցութեան առթիւ Ֆէրիտ և Շէֆիք էլ Մուէյէտ պէյերու կողմէ տրուած թագրիրներուն վիճաբանութեան։

Շ. էլ Մուէյէտ պէյ չափազանց երկար ճառ մը կարդաց և յիշեց Բոցատի մէջ Կերմանիոյ և Ռուսիոյ կայսրերուն տեսակցութիւնը և այդ առթիւ կնքուած համաձայնութիւնը, այդ խնդիրը ամենէն աւելի կը շահագրգռէր օսմ. կառավարութիւնը։ Ասկայն ատանց անոր մասնակցութեան տեղի ունեցեր է։ Այս համաձայնութեամբ Գերմանիա ապահովէր է Պաղտատի երկաթուղիին շահերը և միւս կողմէ Ռուսիա խոստում տուեր է Գերմանիային որ Պաղտատի երկաթուղիի հիւսիսային կողմը ան է երկաթուղիի ձեռնարկ չպիտի ընէ ան է կերպով, ըլլայ նիւթապէս թէ բարոյապէս։ Շ. էլ Մուէյէտ պէյ շարունակելով իր ճառը, որ աւելի պատմական ընդարձակ տեսութիւն մըն էր, աւելցուց թէ՝ այս համաձայնութիւնը տեսակ մը օտար միջամտութիւն է մեր երկրին համար բան մը որ նոյն իսկ հին ռէժիմէն տեղի ունեցած չէ (հեղնական ծիծաղներ). մեր երկրին կենսական շահերուն շուրջ համաձայնութիւններ կը կնքուին. կարծես թէ տէր ու տիրական չկայ. ինչ ըրաւ կառավարութիւնը այս մասին։ Այս հիյէթը (ակնարկելով Երեսփ. Ժողովին) անկարող է իրագործելու Սահմ. հնչակցմամբ իր վրայ առած յանձնառութիւնը (ազմաւկներ)։

Հ. Ճանիս.—Օրագրին խալթ իրմիւցին...

Մօտ մէկու էջ ժամ տեւեց այս ճառը ուարատեցաւ կեդրոնէն յարուցուած աղմուկներու մէջ, քանի որ ճառախօսը բուն իսկ իր հարցապնդման նիւթէն դուրս ելլելով սկսաւ քննադատել կառավարութիւնը։

Նախագահը դիտել տուաւ որ Շ. էլ-Մուէյէտի ճառին մէջ խիստ ծիծաղը արապիկ ըսուած է, մինչդեռ սխալ է տեսակ և պէտք է ըլլայ խիստ ծիծաղը իսլամիկ։

Յետոյ խօսեցաւ Քեսթանեայի երեսփոխան Ֆէրիտ պէյ, երկրորդ թագրիրին տերը։ Խօսելով Բոցատի տեսակցութեան մասին, այս առթիւ կարդաց իվնինկ Թայմսի մէջ հրատարակուած և իբր թէ Ռուսիոյ կողմէ Գերմանիոյ զրկուած գրութիւն մը, որ ձեռք ձգուած է նոյն թերթի Բեթերսպուրգի թղթակցին կողմէ։ Այդ գրութեան մէջ կը տեսնուէր որ Ռուսիա և Գերմանիա կը համաձայնին Պաղտատի և Պարսկաստանի մասին։ Նոր բան մը չէ բաս Ֆէրիտ պէյ, այլ հին պայմանագրութիւններու շարունակութիւնը (1907 օգոստ. 30)։ Իվնինկ Թայմսի հրատարակած այդ համաձայնագրին 3րդ յօդուածը ամենէն ուշագրաւն է. այդ յօդուածին համաձայն Գերմանիա համաձայնութիւն կը յայտնէ Պաղտատի երկաթուղիին հիւսիսային մասին մէջ երկաթուղիի նոր ճեռնարկներ չընելու համար։ Արդ եթէ Գերմանիա այս յայտնութիւնը կատարէ, աւելցուց ճառախօսը, և եթէ Ռուսիոյ բարեկամ միւս տերութիւններն ալ այս ձեռնարկներուն մէջ ամուսուն չըլլան այն ատեն ինչ պիտի ըլլայ մեր արեւելեան նահանգներուն վիճակը. ամէն ատեն Ռուսիոյ կողմէ զօրքերուն վանգին տակ պիտի գտնուի։ Ֆէրիտ պէյ եզրակացնելով հարցուց թէ՝ Ա.— Բ. Դուռը պիտի կրնայ ամենայն բանակցութիւններուն որոնք կը դառնան ռուսական համաձայնութեան շուրջ։ Բ.— Գերման դեսպանը հերքեց այն կէտը թէ՝ Գերմանիա արդեւք չպիտի դնէ Պաղտատի գծին հետ. կողմը երկաթուղիներու չինութեան։ Գ.— Բ. Դուռը ինչ ձեռնարկներ կ'ընէ Պարսկաստանի բաժանման մասին եղած համաձայնութիւններուն համար։

Արտաքին գործոց նախարար Ռիֆաթ փաշա պատասխանեց մի առ մի Ֆէրիտ պէյի և ըսաւ թէ՝ թէ՛ Գերման դեսպանը և թէ՛ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սազոնոֆ հերքած են երկու կայսրերու տեսակցութեան մէջ օսմանեան պետութեան շահերուն հակառակ համաձայնութեան առթիւ եղած զրոյցները։ Յետոյ անուղղակի կերպով պատասխանեց Շ. էլ Մուէյէտի որ ըսաւ, աւելի դանկիին անդամները հարուածել կը ջանայ իր հարցապնդումներով, քան կուզէ օգտակար ըլլալ երկրին։

Ժողովը բաւական նկատեց տրուած բացատրութիւնները և խոսդանը նիստը փակեց ժամը 4ին։

Գրիգոր

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Ալպանիոյ հուսկաւոր պատերէն իսա Պոլեթինոց Դարատաղէն օսմ. հողը անցած է և ժողովրդեան կողմէ լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ։ Ալպանիոյ հարաւային կողմէ լեռներուն մէջ հրասաքսմբեր կը կազմուին։ Իսա Պոլեթինոց չատ մը հետևոներ ունի և ապատամբական շարժում մը կը պատրաստէ։

*** Շէյխ-Իւլ-Իսլամին հրամանը, որով լատինական տաճարու գործումը արգիլուած է, ալպանիական գիւղերուն մէջ դէպ ապատութիւն առաջ բերած է։

ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԵՐԸ

Քոչանայի մէջ ընդհարում մը տեղի ունեցած է պուլկար հրասախումբի մը և Թուրք ջոկատի մը միջև։ Զորս հրոսակ սպանուած և երկու զինուորներ վիրաւորուած են։

ՔԱՐԱՆԹԻՆԱՆ

Եթէ երկու օր ալ քոլերայի նոր դէպք չպատահի, քարանթինան պիտի չնչուի։ Արդէն տասնրմեկ օրէ ի վեր ոչ է դէպք չէ պատահած։

ՀՐԴԵՀ ՍԱՄՍՈՆԻ Մ ԷՋ

Սամսոնէն մեզ հասած հեռագրի մը համաձայն, տեղւոյն Մրլեթ խանք ամբողջովին հրոյ ճարակ եղած է։ Ապահովական ընկերութիւնները 5000 ոսկիէն աւելի վնաս կրած են։

ՈՒՆԿՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Երէկ, իտալական դեսպանը և եպարքոսը կայս. պալատ երթալով, Սուլթանին կողմէ ունկնդրութեան ընդունուեցան։

ԱԼԻ ԹԱԼԱԴ ԵՒ ՄԷՀՄԷՏ ՇԻՆԱՍԻ

ԱՊՊՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ ԵՒ ՕՏԱՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

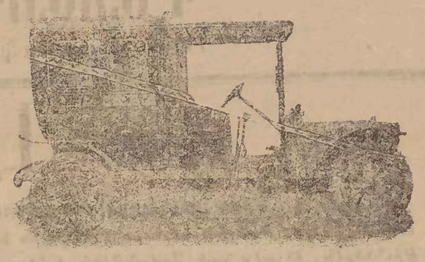

Եւրոպայի եւ Ամերիկայի ամենեն աճուռանի գործարանեներու բնդհանուր գործակատարութիւն, Դալաթիա, Մեհմեդ Ալի Փաշա խան, թիւ 25։

Սոյն գործակալութիւնը ամսան կերպով ու կարճ առեղի մէջ յիշեալ գործարաններէն բերել կուտայ ամէն տեսակ Մեքենաներ, ինչպէս ամէն կարգի Օթոմոպիլներ, Մոթէօրներ, Ջեռուցիչ Մեքենաներ ու կաթսաներ, հացի գործարաններու Գործիքներ ու Կազմածներ, Կանգարդութեան, Երկաթագործութեան, Հողագործութեան, Մանածի, Ցարազագործութեան, Երկաթուղիի Մեքենաներ ու Գործիքներ, Տէքօ և Հ. Սէլիպ Թորբիներու գործարաններու արտադրութիւնները, Իւղի Մեքենաներ, Հեռադիպակ, Նիկաբրական Լուսաւորութեան Գործիքներ, Ջրհաններ, դանազան տեսակէ Մոթէօրներ, Ցպարանի Մեքենաներ, Հեռաձայնի և ուրիշ մեքենաներու Կազմածներ։

1

ՕՐԻԱՆԹԱԼ ՔԱՐԲԷԹ ԸՆԿ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
400,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝
Իզմիր, Բարափին վրայ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ
Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 327
Պոլիս, Պանչի Գափու
ՍՏԱՄՊՈՒԼԵԱՆ ԽԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ ԱՄԷՆԷՆ ՃՈՒԽ ՄԹԵՐՔԸ
ՊԱՏՏԱՌԱՒՈՒԹ ԳՈՐԳԵՐ
ՄԵՆ ՄԹԵՐՔ ԹՐԲԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ, ԱՄԷՆ ԳՈՅՆԵՐՈՎ ԵՒ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ, ԲՍՅԱՌԻԿ ԳԻՆԵՐՈՎ
Քառակուսի կանգունը 40 դրուշ արժաք
ԱՌԱՋՆԱԿՍԲԳ ՔԻԼԻՄ ԳՈՐԳԵՐ,
ՔԱՌ. ԿԱՆԳՈՒՆԸ 40 ՂՐՈՒՇ ԱՐԺԱՔ
ԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԽԻՍՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ԱՌԻԹ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՓԼՈՒԳՈՒՄԻ ՊԱՏՆԱՌԱ

ՊԱՂԱՐ ՕԹՈՄԱՆ

ՊԷԼՖԷՔ ԵՐԲ Բ. ՓԼԻՊՍԷՆ

Պոլիս, կամուրջին դիմացը

ԲՐԴԵՂԷՆ ԵՒ ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ՆՈՐԱՁԵՒ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ

ԽԻՍՏ ԶԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԻ ՏԱՐԱԶՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԵՐՊԱՄՆԵՐ 6

ԲՐԴԵՂԷՆ ՄՈՒՍԼԻՆ 100 ՓԱՐԱՁԷՆ. — ՖՈՒԼԱՐ ՄԵՏԱՔՍ՝ 5½ ՂՐՈՒՇԷՆ

«ԼԷՊԼԷՊԻՃԻ»Ն

Այս գիշեր, Օսէոնի Թատրոնը, ժամը 9ին (Ը. Ե.) ԼԷՊԼԷՊԻՃԻ ՀՕՐՀՕՐ ԱՂԱ, Թրքական մեծ օպէրէթը, 16րդ անգամ ըլլալով, Պ. Ա. Պէնլեանի Թրքական օպէրէթի խմբին կողմէ։

ՊԱՀՐԻՃԷ ՄԷՍԱՐԻԹԱՔ ՏԱՑԻՐԷՍԻՆՑԷՆ

100 տոէս գերմանը գար պուզ ճամ
100 » պէյազ » » »
30 » սելիլօն ճամ
60 » չիմչէքլի ճամ
60 » բուրսէ ֆէնար ճամը

Թէրսանէի ամիրէ իշէուն պիլմիւնադաս միւպտեասարնա լիւզում կէօրիւնէն պալէտաէ ճինս էվ մը զգաբարը մուհարբէր պէյ գալէմ ճամ գափալը զարֆ ուսասալը իւէ մէվգէյը միւնագասայա գէոնըլաղնան իթաբնա թալիպ օլանլարքն թէքլիֆնամէլէրին քիչտաը մուգարբէր օլան բուսմի քեռնունը սանէրին օնքնեը բաղար էլթէտի կիւնիւ պատէզղէվալ սատթ իքիսէ քիչտաը իսլէճէկինէ թալիպլէրին տատթը մէզպուրէ գատար թէքլիֆնամէլէրիւէ պէրապէր թէէմինաթ ագչէլէրինի պէրինճի շիւպէսինէ թէլիմ էյլէմէլէրի վէ սատթը մէզբիւրէն սոնրա թէքլիֆնամէ գապալ իսլիմէյէճէյի իլան օլունները։

*** Պահրիյէ մերքէզ խատթախանէսինէ վազ վէ իսալ իսլիճէկի էվվէլճէ իլան օլունան գալօրիֆեր իլէ մոզայիդ վէ չէնի հագգէնատաքի թէքլիֆնամէ բուսմի քեռնունը սանէրին օն եէտինճի բաղար էրթէտի կիւնիւ պատէզղէվալ սատթ իքիսէ քիչտաը իսլէճէկինէ թալիպլէրին տատթը մէզպուրէ գատար թէքլիֆնամէլէրիւէ պէրապէր թէէմինաթ ագչէլէրինի պէրինճի շիւպէսինէ թէլիմ էյլէմէլէրի վէ սատթը մէզբիւրէն սոնրա թէքլիֆնամէ գապալ իսլիմէյէճէյի իլան օլունները։

1 քեռնուն սանի 226 3—1

ՏՕՔՏ. ՄԱԽՈԽԵԱՆ

ՌՈՒՍԱ, ԹԻՖԼԻՍ-ՊԱՇԻ

Տօքթ. Մախոխեան վերջնականապէս վերադառնալով Կ. Պոլիս, հիւանդներ կ'ընդունի ժամը 1ևն 4 (Ը. Ե.) Բերա, Թէփէ-Պաշի, թիւ 15 բնակարանը։

5—20

ԳՈՐԳԵՐ
ՉԻՆԱԿԱՆ ՓՍԻԱԹ
(ՉԻՆ ՀԱՍԷՐԸ)

ԿԱՀԱԻՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ՄՈՒՇԱՄՊԱ, ԼԻՆՕԼԷՕՄ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԾՈՊԵՐ (ԱՍԱՋԱՔ) ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԼԱՋԱՐՈ ՖՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

Բերա, շիտակ ճամբայ, Բասած Անաթոլի,— Կալաթա, Սէնի ճամփ, 14, Թիւնէլի կից,—Պոլիս, Ֆինճանճլար, 33, 35, 37

ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ
ԹԻՒԼԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ

30—36

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՄԻԱԿ ԱՄԵՆԱՐՆՏԻՐ ԺԱՄԱՑՈՑԸ, պաշտօնապէս ընդունուած Օսմ. Պատերազմական Նախարարութենէն, Միացեալ-Նահանգներու, Իտալիոյ և Ճաբոնի ծովային նախարարութիւններէն, Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Քանատայի երկաթուղեայ վարչութիւններէն, ինչպէս նաև Արժանթինի էլեկտրական թրամուէյներու ընկերութիւններէն և բազմաթիւ ուրիշ այլ նուազ կարեւոր վարչութիւններէ։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ-ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

5 Մեծագոյն մրցանակներ.—Անվերս (1885), Բարիզ (1889), Պրիւսէլ (1897), Բարիզ (1900), Միլան (1906)։
2 Արտաքոյ մրցման, անդամ Ժիւրիի.— Ժընէվ (1896), Թուն (1899)։
5 Սեռի մրցանակներ, 50k աւելի ուրիշ մրցանակներ Նեօշատէլի եւ Ֆիւսի դիտարաններէն։
16 Շեմպրամներ.— Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատէլֆիա, Անվերս Ամսթէրտամ, Զիւրաքօ, Էն., Էն.։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ Մեծ Շուկայ, Մահճազանճլար, 44 — 46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ սոյն վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտք ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ գրկել իրենց ապսպրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։ 50—16

ՍՈՔՔՔԷՕՐ

ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱԶԳԻՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՆԵՐ

Բարիզի Բժշկական Հավաքարանի Ակադեմիական Գլինիքին մէջ ժամանակաւորութիւնը կատարելագործած և Գինդվէնի հիւանդանոցին մէջ իբրեւ ակնաբոյժ երկար փորձառութիւն ստացած, մեծ խնամքով կը դարմանէ աչքի ամէն հիւանդութիւններ։ Շիլերը (ճաշի) կը չակէ առանց գործողութեան և ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած Բրօֆ. Ժավալի գործիքով կարճատեսներու և հեռատեսներու յատակ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ կուտայ, ուրիշ դիտեան ախտէն առաջ եկած աչքի հիւանդութիւնները՝ երակներուն մէջ նոր դեղ մը ներարկելով արմատապէս կը դարմանէ, և առանց ցաւ պատճառելու կը կատարէ քաթարակտի (բէրտէ) և աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւն։ Հեղողութիւնէ զուրկ և ձեւ աչքերուն տեղ բնականին յար և նման արուեստական աչքեր կը դնէ։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէսօր, Պաղչէ-Գարու, Համիտիէ Սեյիլին դիմաց Իւրիւնեան դեղարանը, կէսօրէն վերջ Բերա, Շիտակ ճամբայ, հեղինական հիւպատոսարանին դիմաց. 91 թիւ դարմանատունը։ Ուրբաթ օրեր նոյն դեղարանը, իսկ երեքշաբթի օրերը ցերեկէն վերջը իր տունը դիմող հիւանդները ձրիաբար կը դարմանուի։

50—20

ՏԵՂԱՓՈՓՈՒԹԻՒՆ

Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թագսիմի Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, 52 թիւ աբարդրման։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՆԵՐ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ էլեքթրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաթերմօսքոփիի, պուռնօսքոփիի, հօզոթերապիաքոփիի ու ամենէն նորագոյն մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պռոյոյը ու հինցած ցաւերը, ականջի խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած ածեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց զգոնզուրեան, կատարելապէս չակէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բացում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպոյ մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղայ կոկորդի նշիկները (պատէմիք) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան իր մասնաւոր գործիքով։

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր։ Պահէք դարու, Համիտիէ սիրելի դէմ, Աբիկ Իւթիւնեան դեղարանը. իսկ կէս օրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ ճամբայ, Թագսիմ, Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, թիւ 52 աբարդրման։

Հինգշաբթի օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայական աղքատները ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։

10—55

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

2 հատոր գեղեցիկ 100 գր.ի մինչեւ 6նվր. 15

1900 ՄԵԾԱԳԻՐ ԵՌԱՍԻՆԱԿ ԷՆԵՐՈՎ

Այս պատկերազարդ համանգիտարանը զոր ամէն ֆրանսերէնի ուսանող կը ցանկայ ունենալ, կազմուած առթիւ զեղչուեցաւ ի դիւրութիւն զայն նպատող նշանագոյ և վարժարանի տեսչութեանց, որոնց կը մնայ օգտուիլ այս գեղեցիկ առիթէն։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՏՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար բօսթ էօքալ արկ.	108 ղր.
» » » վեցամս.	60 »
Գաւառներու համար արկ.	108 »
» » վեցամսեայ	60 »
Արտասահմանի համ. տարեկան	35 ֆր.
» » վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, հաշիւի փոփոխման համար 2 ղրշ. բաժանիչները անպայման կանխիկ, ծանուցումներն առանձին կը տպագրուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ ժամանակը Մանատոսն է։

Խմբագիր՝ ԴԱՐՍԵՂԻՆ ՊՕՊՈՒՇԵԱՆ

ԻՆՉՊԷՍ ՓԱՅԼԱԿԸ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ՕԴԸ
ՆՈՅՆՊԷՍ
ԷԼԵՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԸ ՄԱՔՐԷ ԱՐԻՒՆԸ

ՄԻԱԿ
ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՈՒՑԻՉ ԵՒ
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԷ ԶԱՌԱ
Ղալաթիա, Սեն Բիէր խան
Թիւ 25—26

ՓՈՐ ՁԵՑԷՔ ՔՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՐՄԱՆՆԵՐԸ

ԷԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՄԱՔՈՒՐ ԱՐԻՒՆ,
ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԿՈՐՈՎ ՈՒՆԵՆԱԼ
ԿՐԵՑԷՔ
ԷԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻ
ՈՐ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ Է ՏՈՒԹ. ՐԻՋԱՐՏՍԷՆԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՄԱՐՏԿՈՑՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՄԲ

Ամէնէն ապահով, լաւագոյն և ամենաազդու դարմանն է հետեւեալ հիւանդութիւնները բուժելու համար, որոնք արեան անմաքրութենէն առաջ կուգան.—Դէլխացաւ, յոգնացաւ, յոգնատագ, յոգերու տրտում, ղղացաւութիւն, խոսուք, սիաթիք, գլխի պռոյոյ, ամլութիւն, անկարողութիւն, ղղային տկարութիւն, կիներու հիւանդութիւններ, ռատմաքսի տկարութիւն, ջլախտ, աւարդախտ, յիշողութեան կորուստ, նիհարութիւն, կիներու տկարացումը եւայլն։

ԵԼԵՔՏՐԱԲԺՇԿԱԿԱՆ ԳՕՏԻՆ գինն է Ֆրանք 40, Թիւ 1. Ֆրանք 50, Թիւ 2. Ֆրանք 75, Թիւ 3։ Կը ծախուի Ֆարմասի Ֆրանսէզ, Ս. Ռըզուլ, Սիթի Բուժէլի, Բերա և Պոն Մարշէ։

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՑԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԻԱՑԱԾ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔՔԵՆԱՆՆԵՐԸ. ԱՇԽԱՐՀԻՍ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԻՍԿԱԳԼԽ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԵՆՏ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա, Խիւսավէնտիկեար խան, թիւ 3, 4—14, 15
Մթերանոց, Պէշիկթաշ, Ամարէրլեր, թիւ 44

Մօտերս մանաւանդ պիտի բացուին մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ
ԲԵՐԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ԼԱ "ԲՐԷՎՈՒԱԵԱՆԹ„

ԿԵԱՆՔԻ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՑԻՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՈՎ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1828ԹՎՆ

Անհատական ձեռնարկութիւն, որ կը գործէ ֆրանսական կառավարութեան հակակշռին ներքեւ.—Վարիչն է կեանքի փոխադարձ ապահովագրութիւններու ընկերութեանց երաշխաւորութեան և ...ութեան անանուն ընկերութիւնը

ՈՐ ՈՒՆԻ 3,000,000 ՖՐԱՆՔ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ, 3, ՏՕԹՎԻԼ ՓՈՂՈՑ, ԲԱՐԻԶ

Ապահովագիրներ ամէնուն տրամադրելի, ամիսը 5 ֆր.էն սկսեալ վճարումով

Գանք տը Ֆրանսի մէջ 1910 Հոկտ. 15ին դրուած գումար՝

22,000,000 ՖՐԱՆՔԻ ՄՕՏ

Ամէն տեսակ տեղեկութիւններու համար դիմել Կ. Պոլսոյ Տնօրէնութեան

ԿԱՎԱԹԱ
ԹՕՓՃԱՆԷԻ ԴԱՐԱԿ

Տնօրէն
Մ. ՌԷՊՈՒԼ

72—22

ԻԻՆԻՕՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ
Ի ԲԱՐԻԶ
1828—1829

1828
L'UNION
DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Ի ԲԱՐԻԶ
9, ՐԼՍՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՐԱԶԻԼԻԱՅԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ և պահեստ	329	Միլիոն Ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագրին	30	» »
Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ գումար	480	» »

Ինչպէս այս թուականներէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ. որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻԻՆԻՕՆի ապահովագրեալոց։

Արեւելքի համար մասնաւոր գեղեցիկ սակացոյց. նպատակաւոր պայմաններ՝ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ամէն Ընկերութեան պայմանները։ Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն ժամուն գիներով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱՌՆ, ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, Էլն. Էլն.։

Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՓԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ԳԵՍԷՐԼԻԱՆ
Գեր. ՄԻՀՐՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍՍՆ
Պոլիս, Սուլթան-Համամ, Գոթիքիոր Օղլու Բասաժ։
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԼԻ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է Ճէյմս Պիլտինկ Զրրչ Սթրիթ։
Ընկ. դրամատունն է Տէր Լօնտոն էնտ Բրազիլէնրլ Գանք-Լիմիթըտ, 42 Բասը Սթրիթ, Լիվերբուլ։

ՏՀԻ ՆՈՐԹ ԻՍԹԸՐՆ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ
Ընկ. կեդրոնատեղի.—Պանճ Զեմպրա, Պօնտիկիր Տարիճկրճ
Ընկ. դրամատունը.—Տճի Լօնտոն Ճոյն Սթոք Պանճ Լիմիթրոս-Տարիճկրճ

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնք իրենց անհաւասար ուղղամտութեան և արդարաբեր ու պատրաստակամ ծառայութեանց համաձայն կ'ապահովագրեն հրդեհի դէմ ամէն տեսակ չէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամենէն ժամանակ գիներով։ Արեւելքի համար մասնաւոր գեղեցիկ սակացոյց։ Ապահովագրական ընկերութեանց համայնաժողովին (ինսպէքթ) դուրս կ'ելլեն։

Արեւելքի ընդհանուր Լիազոր Տնօրէն (Manager)
ՎԻՔԷՆ Ա. ԳԱԼԱՖԱՆԱՆ
Secretary
ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶԱՆ

Կալաթա, Իլիատի խան, Թիւ 7, 8
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ՇՈՒԵՅՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Աւստրեւամերիկեան
(Cie. de navigation Austro-Americana)

ԱՆԴՐԱՏԼԱՆՏԵԱՆ 45 ՇՈՒԵՅՆԱՒ

Կանոնաւոր մեկնում ամէն հինգշաբթի օր։ Մանաւոր դիւրութիւններ կ'ընծայուին Հայ ճամբորդներուն։ Շուեյնաւերը կրկին պտուտակ ունին։ Մնունդը խնամեալ է։ Եւրոպական օդափոխում և լոյս։ Մաքրութիւն դարձեալ անթերի հեռագիր։ Բժիշկ և դեղ ձրի։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել գլխաւոր գործակալութեան, Ղալաթիա, Շեքրաղ խակէլէի փողոց, Լոյտ Օթրիչէն գործակալութեան նախկին շէնքին դիմաց և Արապեան խանին վերեւ Թիւ 24։

Ընդհ. գործակալ
ԹԷՕՏՕՐ ՔՈՒՐՄԻՋԻ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20—25

ԱԹՈՒԽԻՆ, ՀԱՆԲԱՏՈՒԽԻՆ, ՊՕՊԻՆ, ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ, ԵՒ ՎԱՌԵԼԻՔՆԵՐՈՒ Վ. ԲԱՌ

ԲԱԶՄՈՑԻՒ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՑԻՉ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍՈՒԱ ՏԷ ԶԱՌԱ
ՍԷՆ-ՄԻՔԷՐ ԽԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Գործակալներ, բլասիէներ կը փնտռուին քաղաքին, արուարձաններուն և գաւառներուն համար։

Վերոյիշեալ ապրանքները Պոն-Մարշէի մէջ կը ծախուին։

ՉԱՎՈՒԾ ՕՂԼԻՒ
Ցիկառի Թուղթը
ԹԻԱԹՈՅԻ ՄԱՔՍԱՏԱՆ ԿԻՍ
Թիւ 14

Խարխանիշ մարքալով ծանօթ մեր ցիկառի Թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Ասոնց դէմ դառնացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտի մաքատան կից Թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառներ, ծխավաճառներ, աւելի շահ ընելու համար, ուրիշ Թղթեր կը քշեն մեր ընտիր Թուղթերուն տեղ։ Մխողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր ցիկառի Թուղթին կնիքին վրայ և մէջը գտնուած խարխանիշին և իւրաքանչիւր Թերթիկներուն վրայ ապտուած չոր դրոշմին ու 14 թիւին, նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր Թուղթին տպնուելութեան։